

STICHTING WINGS TO VICTORY

AIRWAR MUSEUM / AIRMEN MEMORIAL ZEELAND

Crash No 2

Fokker T-V 858

11-05-1940

Haamstede

Het verlies van een Fokker T-V boven Zeeland.

De Fokker T-V “858” behoorde tot de enige Bombardeer Vliegtuig Afdeling – de zogenaamde BomVA, die de Militaire Luchtvaart rijk was. De BomVA was op Schiphol gestationeerd en stond onder bevel van kapitein J.G.Sissingh. De afdeling had een sterkte van twaalf vliegtuigen waarvan er negen gevechtsgereed waren. De start vanaf Schiphol – kort voor 0400 uur werd het startbevel gegeven terwijl de eerste twaalf Junker Ju 88’s reeds laag over het veld scheerden – was verre van gemakkelijk geweest.

Acht Fokker T-V’s slaagden er toch nog in om in de lucht te komen. Van het formeren van een patrouilleverband kwam niets terecht zodat kapitein Sissingh opdracht gaf om individueel te opereren.

De bemanning van de “858” bestond uit 1Lt.wrn. J.W.van Hengel, 2Lt.vlieger J.J.Bak, Sgt.vlg. R.M. Draaisma en Sld.luchtschutter J.W.Wevers.

Nabij IJmuiden claimde de crew het neerschieten van een Ju 88 van 5./KG 30 met het 2 cm Soluthurn kanon, waarna dit vliegtuig in zee stortte. Het toestel werd daarna door de Luftwaffe belaagd zodat men naar het zuiden uitweek. De kustlijn volgend kwam al spoedig Vlissingen in zicht, waarna besloten werd om op het Vlissingse veld te landen.

Laag over Vlissingen kwam de grote Fokker binnendraaien en met de kleppen voluit landde men op de smalle landingsbaan, die men had vrijgehouden. Na de goed geslaagde landing trachtte Lt.van Hengel contact op te nemen met zijn commandant op Schiphol maar hij kon geen verbinding krijgen.

Dit lukte wel met het Commando Luchtverdediging waarvan hij de opdracht ontving om het door de Duitsers veroverde vliegterrein bij Ockenburg te bombarderen. Omdat het opstijgen met bommen aan boord een hachelijke zaak was, besloot het CLV de “858” naar Schiphol te laten terugvliegen. Om 0940 uur startte de Fokker en vloog laag in noordelijke richting weg.

Voortdurend onder eigen (infanterie) vuur.

De Fokker T-V werd vrijwel direct nadat was gestart, door eigen troepen onder vuur genomen. Zo ontving de commandant van het detachement Marinetroepen in Veere tegen 0930 een melding van zijn sectiecommandant in de Oosternieuwlandpolder, dat zijn stellingen door een vliegtuig met Nederlandse kenmerken waren beschoten! Later zou blijken dat de Fokker vanuit Vrouwenpolder onder vuur was genomen, waarop de boordschutter het vuur beantwoordde.

Het 76ste. Peloton Luchtdoelmitrailleurs.

Bij Veere stonden, zoals bekend, de mitrailleurs van het 76ste. Peloton opgesteld. De militairen waren al sinds de vroege ochtenduren in actie en hadden zo nu en dan het vuur kunnen openen op overkomende vliegtuigen. Nederlandse toestellen waren daarentegen nog niet waargenomen.

Toen dus plotseling boven Veere een groot tweemotorig vliegtuig verscheen, werd onmiddellijk het vuur geopend. Direct nadat men de grote oranje driehoeken herkende, werd het vuren gestopt maar het kwaad was al geschied. De brandstoftanks en het hydraulische systeem waren getroffen! De piloot wist het toestel nog wel in zijn macht te houden maar moest snel een landingsplaats vinden.

Haamstede werd op het nippertje gehaald alwaar Lt.van Hengel de “858” om ongeveer 1000 uur aan de grond zette. De Fokker werd aan de rand van het vliegterrein gecamoufleerd opgesteld waarna het 2 cm kanon werd uitgebouwd.

De volgende dag werd de Fokker T-V door de Luftwaffe ontdekt en in een tijdsverloop van enkele minuten in brand geschoten.

Een ontorechte Duitse claim (concept Heinrich Weiß)

Aber selbst diese geringe Kampfkraft wurde noch einmal geschmälert, als gegen 10.20 Uhr die Fokker T-V No.858 in Souburg abhob um nach Schiphol zurückzufliegen. Dabei hatte sie das Pech, über der Insel Schouwen Duiveland von einer den Luftraum sichernden und dort Sperre fliegenden 2./ZG 1 gesichtet zu werden. Oblt.Möller beschädigte die Maschine so schwer, daß sie um 10.58 Uhr auf dem Flugplatz Haamstede landen mußte und ein Totalverlust wurde.

Die Besatzung unter Oblt.d.Res.J.W.van Hengel blieb unverletzt.

Gevechtsbericht res. 1^e Luitenant-waarnemer J.W.van Hengel.

Vliegtuig : T-V 858
Bemanning : waarnemer 1e Luitenant van Hengel J.W.
1e bestuurder Res. 2e Luitenant Bak J.J.
2e bestuurder Res.Off.-vlieger Sergeant Draaisma
Mecano Soldaat Wevers

Verslag.

Tijdens het bombardement van Schiphol gestart zonder marconist, daar deze op dat moment gedurende korte tijd gerechtigd afwezig was. Op 100 à 150 meter hoogte naar IJmuiden gevlogen teneinde aldaar verband op te nemen met andere T-V vliegtuigen. Hier waren geen eigen vliegtuigen te vinden.

Op genoemde hoogte bij Noordwijk een vijandelijke machine afgeschoten, welke in zee stortte, zonder dat de inzittenden zich hebben kunnen redden.

Thans midden en tussen formaties vijandelijke jagers, welke ons opjoegen naar het Zuiden, waardoor wij in Vlissingen een tussenlanding maakten.

Telefonische verbinding met Schiphol was niet te verkrijgen. C.LvD, welke ik wel kon bereiken, droeg mij op Ockenburg te gaan bombarderen. Start met bommenlast vanuit vliegveld Vlissingen bleek niet mogelijk, waarna wij na opdracht van C.LvD. bommen in Vlissingen achterlieten en startten naar Schiphol.

Route opgegeven aan Luchtwachtdienst en op 150 meter hoogte zig-zag gevlogen. Door een batterij Lu.A., waarschijnlijk in Veere opgesteld, beschoten en geraakt in benzinetank en hydraulisch systeem. Genoodland op vliegveld Haamstede en dit gemeld aan 1.Lv.R., welke toen te bereiken was. De luitenant F.A.A.M. Janssen droeg mij op mij met mijn bemanning ter beschikking te stellen van C.-Vliëgschool, kapitein Berdenis van Berlekom. Het toestel van het veld afgetrokken en verdekt en gecamoufleerd opgesteld tegen belendend bosperceel. Bewapening, zo ook kanon, gesloopt en verdeeld onder de Vliëgschool.

Nadat de volgende ochtend – 11 mei 1940 – het vliegtuig door vijandelijke jagers was beschoten en volledig verbrand. Met de T-V bemanning in stelling gestaan met het T-V kanon achtereenvolgens te Renesse, Scharendijke, Ouwerkerk en Oosterland. Na overgave van het eiland op 17 mei 1940 bemanning ongedeerd krijgsgevangen gemaakt en weggevoerd naar Anna-Jacoba op St.-Philipsland.

Vandaar zelf per auto weggevoerd naar Breda en aldus contact met overige bemanning kwijtgeraakt. In Breda door Hollandse commandant, Res.Majoor de Kloet, op eigen gelegenheid naar Schiphol gestuurd, alwaar op zaterdag 18 mei 1940 aangekomen en gemeld te 21.30 uur.

Cp., 24 mei 1940
De res. 1^e Luitenant-waarnemer
J.W. van Hengel

Geraadpleegde bronnen:

Archief Schouwen Duiveland
Berdens van Berlekom
C.J. Boot
J.P.C. Boot
Hoebeke
B. Hummel
K.W. Jonker
C.C. Kuiper
LVA-NL
Luftwaffe Forum
De Meester